İŞÇİ BİRLİĞİ

fransadaki

türkiyeli

işçiler

birliğinin

yayın bülteni

ocak 1974 SAYI 5

F R A N S A D A K İ T Ü R K İ Y E L İ İ Ş Ç İ L E R B İ R L İ Ğ İ, FRANSA'DA ÇALIŞAN BÜTÜN TÜRK İŞÇİLERİNİN YENİ YILLARINI CANDAN KUTLAR. GELECEK YILLARDA KARŞILAŞACAGIMIZ BÜTÜN GÜÇLÜKLERİ BİR ARADA DAYANIŞMA İLE ÇÖZECEĞİNE İNANCINI BİLDİRİR.

G Ü N Ü N O L A Y L A R I..............................

PETROL KRİZİ, İŞSİZLİK ve FİYATLAR

Geçtiğimiz ay içinde dünya ve Türkiye için en önemli olay, petrol krizi ve bu krizin sonuçları oldu. Dünyada kullanılan petrolün yarısından fazlasını çıkaran ve satan Arap ülkeleri, kendi haklı davaları için bazı memleketlere petrol satımını azalttılar, genel olarak da sattıkları petrolün fiyatını yükselttiler.

Bu olay, kapitalist memleketlerdeki iktisadî hastalıkları adamakıllı su yüzüne çıkardı. Kapitalist ülkelerde fiyat artışları ve işsizlik son yıllarda zaten bu ülkelerin halklarını kıskaca almaya başlamıştı. Şimdi ise büyük uluslararası petrol şirketlerinin, araplar petrolü pahalandırdılar bahanesiyle kârlarını iki misline çıkarmaları, fiyat artışlarını iyice körüklüyor. Patronların eline de, istemedikleri işçileri çıkarma bahanesi veriyor.

Bu durum bir de, hangi ülkelerin iktisadî bakımdan başka memleketlere bağlı olduklarını meydana çıkardı.

Birçok kapitalist ülkede olduğu gibi Türkiye de, petrol bakımından Mobil, Shell gibi büyük şirketlere bağımlı olmanın cezasını çekmekte. Bu şirketler yılbaşından itibaren Türkiye'de petrol fiyatını iki misline çıkardılar. Bu, yurdumuzda zaten yılda % 20 yi bulan fiyat artışlarının bu yıl en az % 40 a varması demektir. Ayrıca, Türkiye'nin kendi kaynaklarını kullanmayıp petrolü dışarıdan alması yüzünden, mesela Avrupada çalışan işçilerin gönderdikleri dövizlerin tümünü petrol ithaline ayırmak gerekecektir. Türkiye'nin kendi kaynaklarını kullanmaması da yine büyük petrol şirketlerinin politikası yüzündendir. Bu sebeple hem ithalât imkânları azalacak, hem de dış açık büyüyecektir.

Türkiye için petrol krizinin diğer önemli bir sonucu, Almanya'nın işçi alımını durdurması oldu. Almanya, evvelce almış olduğu işçileri böylece işten çıkarma tehdidiyle daha ağır şartlarda çalıştırabilecektir. Türkiye ise, Avrupa'ya işçi ihracı ile halletmeye çalıştığı işsizlik meselesine daha çok gömülecek, yani sonuçta olanlar halka olacak, işsizlik ve pahalılık katmerlenerek dertlere dert katabilecektir.

BİRLİĞİMİZİN OCAK AYI BİLGİ VE EĞLENCE TOPLANTISI, 20 OCAK PAZAR GÜNÜ SAAT 14.00 TE YAPILMAKTADIR. TOPLANTININ KONUSU FRANSADAKİ YABANCI İŞÇİLERİN HUKUKİ DURUMLARINI DÜZENLEYEN KARARNAMENİN GÖRÜŞÜLMESİDİR.

BİRLİĞİMİZİN TEŞKİLATLANMA ÇALIŞMALARI DEVAM ETMEKTEDİR. BU KONUDA ÇALIŞMALARA KATILALIM. BİRLİĞİMİZİN GÜÇLENMESİ HEPİMİZİN GÜÇLENMESİDİR.

PARİSİN İÇİNDE TARIM İŞÇİLERİ

Paris deyince aklımıza gelen büyük bir şehir; her yer binalarla dolu; İçinde büyük parklar da var. Geçtiğimiz ay içinde İşçi Birliği yönetici ve görevlilerinin fuayeleri dolaşıp arkadaşların sorunlarını öğrenip yardımcı olma çalışmaları sırasında, Paris'in göbeğinde bir fuayeden söz edildi. Adresi alıp, İşçi Birliğinden bir heyet olarak gittik.

Gittiğimiz fuaye çok yakın, Denfert-Rochereau'da. Yani Paris'in en merke..' yerlerinden birisi: herkesin gözü önünde. Düşünüyorduk ki, burada çalışmakta olan arkadaşların içinde bulundukları şartlar, diğerlerine göre biraz iyidir, yüzleri biraz gülüyordur... Ayrıca merak ediyorduk, Parisin göbeğindeki bu "tarım işçileri" ne iş yapıyorlar. Herhalde, Denfert'den Cité Universiteye giden, içinde gölüyle, ormanıyla herkesin dikkatini çeken parkta çalışıyorlardır, bahçıvanlık yapıyorlardır.

Arkadaşlar, bizleri çok candan karşıladılar. On kişi kadardılar. Gülen, daha doğrusu gülmeye çalışan gözlerinin arkasında, büyük dertlerin gözli olduğunu anlamak güç olmuyordu.

Paris'in ortasında, iki büyük apartmanın arasında, duvarla çevrilmiş bir arsa: buraya konulmuş barakalar. İlk bakışta diğer fuayelerden pek farklı değil. Ama durum çok daha başkaydı: ışık voltajı düşüklüğünden, yanarla yanmaz arası donuk bir ışık. Isınma elektirik sobası ile olduğundan, içerisiyle dışarısı arasında pek bir fark yoktu, nefeslerimizin dumanını görüyorduk.

Konuştukça dertler birer birer ortaya çıkmaya başladı. Biz, banyoları olup olmadığını sorduk. Tek bir TUVALETin bile olmadığı cevabını aldık. En tabii ihtiyaç için 50 ye yakın işçi, ya duvar diplerini kolluyor, ya da en yakın umumi tuvalet için dakikalarca yürüyormuş. Eskiden 50 işçi için bir tek tuvalet varmış, o da tıkanmış.

Dertler çok yönlüydü. Anlattılar; Kimisinin Fransa'ya gelişinden bu yana bir yıldan fazla olmuş. Kimisi bir seneye yaklaşmış. 4F 90 saat ücreti ile gelmişler. Şimdi yeni yeni 5F 70 almaya başlamışlar. Yaptıkları iş ise bahçıvanlıkla ilgisiz. Toprak harfiyatı yapıyorlar. Beton döküyorlar; yani inşaat işçiliği. İnşaat işçisinin taban ücretleri daha yüksek olduğundan, onları tarım işçisi yazmışlar ama inşaat işçisinin yaptığını yaptırıp, daha az ücret ödüyorlar.

Bu duruma rağmen hala aynı firmaya devamlı olarak türk işçilerinin geldiğini söyledi arkadaşlar. Bir arkadaş, iş kazası sonucu başından yaralanmış geçenlerde. Götürüldüğü hastahanede sadece akan kanı durdurup, tedavi için patronun sigorta numarasını telefonla sormuşlar. Patronun bildirmeyişi üzerine, arkadaş hastahaneden kapıya konulmuş. O gece sabaha kadar, yağmurun altında, yaralarının verdiği acı ve hırsla ağlıyarak, Nanterre Hastahanesinden- yol ve dil bilmediğinden Orly hava alanına kadar yürümek zorunda kalmış.

Mesele çok açık: Bu arkadaşlar, Türkiyeden, tarımda çalıştırılacaksınız diye getirilmişler, inşaatlarda çalıştırılıyorlar. Oturdukları yerler, kontratlarında yazılı olandan çok farklı, suyu, duşu, ısıtması, hatta tuvaleti bile yok. Çok sık yer değiştirtiliyorlar. Böylelikle, çevreyi tanıma imkânları yok. Lisan öğrenemiyorlar. En basit haklarını bile aramaları engelleniyor.

Şantiye şefleri ile görüştük. O da bir göçmen işçi. O da diğerleri kadar sömürülüyor. Patronu kendisini bulma imkânı yokmuş. Patron canı isteyince uğrar, sadece işin ne kadar ilerlediğine bakar gidermiş...

Şirketin merkezine İşçi Birliği olarak başvurduk. Elektrik bağlanması için çalışacaklarını söylediler. Şimdi sendika ile temas ediliyor. Arkadaşların sendika vasıtasayla hakları aranacak ve birlik olur, hak aramada kararlı davranırsak, bu haklar ancak öyle alınır.

İşte Paris'in ortasındaki tarım işçilerinin hikâyesi, bilmeliyiz ki böyle daha yüzlercesi, binlercesi var.

DADALOĞLU'ndan T Ü R K Ü

Kalktı göçeyledi avşar elleri
Ağır ağır giden iller bizimdir
Arap atlar yakın eder ırağı
Yüce dağdan aşan yollar bizimdir

Belimizde kılıcımız kirmani
Dağı delen mızrağımın temreni
Hakkımızda devlet etmiş fermanı
Ferman padişahın dağlar bizimdir.

Dadaloğlu'm bir gün kavga kurulur
Öter tüfek davlumbazlar vurulur
Nice koç yiğitler yere serilir
Ölen ölür kalan sağlar bizimdir.

F R A N S A ' D A   Ü C R E T L E R   S O R U N U

İşçilerin patron hesabına çalıştığı bütün ülkelerde, emekçilerin işgüçlerinin gerçek karşılığını alamayacağını biliyoruz. Bu durum Fransa'da da böyle, Almanya'da da, Avustralyada da. Bu şartlar fransız veya alman işçisi için de aynı, türk, arap, ispanyol vs. işçisi için de aynı.

Yabancı işçilerle fransız veya alman işçileri arasında yaşama şartları ve ücretler seviyesinde farklılıklar olması, işçilerin aynı patronlar tarafından sömürüldüklerini bize unutturmamalıdır. Elbette Fransa'da çalışan arkadaşlarımızın bir kısmı bu gerçeği iyi biliyorlar. Bazıları aynı sendikalarda fransız işçileri ile birlikte mücadele ediyorlar. Ancak bazı arkadaşlarımızın da bu konuda yanlış düşüncelere vardıklarını hatta birkaç kişinin de bazen bu yanlışı körüklediklerini gördük. Hatta sanki gerçek çelişki patronla işçilerin tümü arasında değil de, fransız işçilerle yabancı işçiler arasında imiş gibi davrananlar da olabiliyor. Fransız işçilerinin "paşalar gibi yaşadıkları, çalışmadan kazandıkları, rahat ve güvenlik içinde oldukları, bu yüzden sadece kendilerini düşündükleri"gibi sözlerin söylendiğini şurada burada, hatta kendi fuayelerimizde bizzat işitmişizdir. Sonuçta işçilerin mücadele birliğini kıran ve patronların işine yarayan bu yanlış düşüncelerin temel nedeni bir kısım arkadaşlarımızın fransız işçi sınıfını tanımamalarından ileri gelmektedir. Buna sebep de şu: Fransa'daki türk işçileri genellikle fransız işçilerin çok az sayıda oldukları inşaat kesiminde ve otomobil sanayiinde (Simca ve

Citroen) çalışmaktadırlar. Böylece fransız işçisi olarak kontrmetr ve şeften başkasını tanımamaktadırlar. İşyerlerinde gerçek işçi sendikaları ile temasın azlığı yada patron sendikasının (CFT) baskıları ve iş dışında dil engeli yüzünden kendi içine kapalı yaşama bu arkadaşlarımızın bazılarını yanlış ve çabuk yargılara bürüklenmektedir.

MESELENİN ESASI

Fransa'da yabancı işçilerle fransız işçileri arasında "eşit işe eşit ücret" ilkesi uygulanmamakla birlikte bütün Fransa açısından ücretler genel olarak düşüktür. (Batı Avrupa'da, İtalya'dan sonra ücretlerin en düşük olduğu ülke Fransa'dır.) Bu yüzden aslında fransız işçilele yabancı işçiler arasındaki ücret farkları çok büyük olmamaktadır.

Mesela Fransa'daki, işçisi, memuru toplam I3 milyon ücretlinin % 63 ü ortalama ayda I750 F ın altında kazanmaktadır. (I973 yılında). Sadece işçileri ele aldığımızda (vasıflı veya vasıfsız, yani OQ, OS ve manoeuvre), bu 6 milyonluk işçi kitlesinin hepsi ortalama I750 F ın altında ücret aldıklarını tesbit ediyoruz.

Dahası da var: Fransa'da her üç ücretliden biri yani aşağı yukarı 3,5 milyonluk bir kitle I 200 F ın altında işgücünü satmaktadır. Genellikle vasıfsız işçi olarak (yani OS, manoeuvre, aide-coffreur) çalıştırılan bu kitle içinde başta kadın işçiler sonra da yabancı işçiler çoğunluktadır.

Yabancı işçilerin daha az ücret almaları başta, vasıflı işçi durumuna gelmeleri zorlaştırılarak ve engellenerek olmaktadır. Yabancı işçilerin dil engeli, örgütlü (teşkilatlı) yani sendikalı olmayışları, buradaki çalışma sürelerini askerlik gibi görerek haklarını korumak

ve almak için mücadeleye tam olarak girmeyişleri bu durumu devam ettirmektedir. Ayrıca fransız patronlarının istediği, vasıflı işçi sayısını azaltmak ve ücretlerin artmasını önlemektir. Meselâ Fransa'da 1954 yılında bütün işçi sınıfının yüzde 49 u vasıflı işçi durumunda iken, bu 1968 de yüzde 38 e düşürülmüştür. Gene 1954 te yüzde 32 olan vasıfsız işçi oranı, 1968 de yüzde 40 a ulaşmıştır.

Bütün bu bilgilerden şunları öğreniyoruz: daha iyi ücretler için, hep vasıfsız işçi durumunda kalmamak için, daha iyi konut ve hayat şartları için bizden pek farklı durumda olmayan fransız işçi sınıfı ile birlikte haklarımız için mücadele etmeliyiz. Bunun için Fransadaki bütün işçi sınıfının sendikalarına (CGT, CFDT) uye olmalı, kendi iş kolumuzda teşebbüs almalı ve sınıfımızın ortak çıkarlarını savunmalıyız. İşçi Birliği bu konuda arkadaşlarımıza yol göstermeyi kendisine görev bilmektedir.

--- F R A N S A D A N K I S A H A B E R L E R ---

HASTALIK YARDIMLARI

I Ocak 1974 ten itibaren, Fransa'da hastalık yardımları hastalık izni alındığından itibaren uygulanacak ve bir gün için dahi ödenecektir. Bilindiği gibi eski uygulamada 3 gün içind sigorta yardımı alınamıyordu. Bu yeni hak, sendikaların mücadelerinin bir ürünüdür.

İŞ KAZALARI

Fransa'da iş kazaları oranı oldukça yüksektir. İş kazalarının ölümle sonuçlananları da, özellikle tehlikeli işlerde, çok fazladır. İş kazasında ölenlerin sayısını çalışma saatlerine oranlarsak her 45 dakikada I işçinin öldüğü

ortaya çıkmaktadır. İnşaat kesimi bu bakımdan rekoru elinde tutmaktadır. 1971 yılında bu işkolu 921 ölü vermiştir. Yaralanma, kırık ve hastalık olayları ise sayılamayacak kadar çoktur. 1971 de 12 milyon ücretliden 1 milyon 115 000 i iş kazası geçirmiştir. Bunun 114 bini ağır yani sakat olarak ölümden kurtulmuş, 2383 kişi ise hayatlarını kaybetmiştir. Kâr hırsı ile daha fazla üretmek isteyen patronlar iş güvenliğine gereken önemi vermemektedirler. Simca ve Citroen gibi işyerlerinde bant hızları devamlı arttırılmakta, gerekli dinlenme araları verilmemekte, yedek işçilerin sayısı arttırılmamaktadır. Bu fabrikalardaki işçilerin hakları ise zorla üye ettirildikleri patron sendikası (CFT) tarafından asla korunmamaktadır.

Çoğunluğu tehlikeli işlerde çalışan türk işçileri kendi haklarını bilmeli ve savunmalıdırlar. Unutmayalım ki patron iş güvenliğini sağlamak zorundadır. İş güvenliği için işyerimizde kendi sendikamızda birleşerek mücadele etmeliyiz.

MESLEK HASTALIKLARI

Fransada inşaat kesiminde 1 milyona yakın işçi cilt hastalıklarından şikayetçidir. Bunların yüzde 60 kadarı çimento egzamasından ileri gelmektedir.

TURİST İŞÇİLER

Fransa'da geçtiğimiz yaz aylarında turist işçilerin durumlarının kanunileştirilesi için verilen haklardan sadece 35 000 yabancı işçinin yararlanabilmiş olduğunu öğrendik. Haziran başından Ekim sonuna kadar tanınan bu haktan yararlanan turist türk işçilerinin sayısı ise 2 000 e yaklaşıyor.

Bu rakamlar, bu geçici hakkın etkili uygulanmadığını göstermektedir. Bildiğiniz gibi Fransa'daki turist işçilerin sayısı yüzbinlerle ifade edilmektedir. Birçok yabancı işçi ya çalıştıkları işyerlerinden iş sertifikası alamamışlar, ya lojman sertifikasını alamamışlar, yada polis tarafından çeşitli sudan sebeplerle geri çevrilmişlerdir. Fransada şu an bulunan bütün turist işçilerin hiç engel ve zorluk gösterilmeden kanuni işçi sayılması gerekmektedir. İşçi sendikalarının bu yoldaki taleplerini İşçi Birliği sonuna kadar desteklemektedir.

İŞÇİDEN YANA DOKTOR

Simca-Chrysler bir iş doktoruna yol verdi. Simca'da herşey patron tarafından yönetilir. Doktorlar ve sendika bile... Bir ay önce işe alınan bir doktor işçilerin sağlık sorunlarıyla ve iş şartlarıyla fazla ilgilenince kapı dışarı edilmek istendi. Çünkü bu namuslu doktor sağlık yönünden şikayetleri olan işçilerin vardiye sıralarına yada fabrikada iş kısımlarını değiştirip onlara daha uygun çalışma şartları yaratmak istiyordu. Hatta atölyeleri bile dolaşıp işçilerin durumu ile yakından ilgilenmekteydi. Baskıcı Simca yöneticileri için bu çekilmez bir durumdu. Tabii ya sonra bütün işçiler arkadaşlarına bakıp aynı haklardan yararlanmak isterlerse! Ya kârlar azalır, emeğin maliyeti artarsa! ..

Bugün işten atılan doktorun meselesini CGT üzerine almıştır. Hukuki işlemler yapılmış, işletme mahkemeye verilmiş ve Simca'daki vu ve benzeri rezaletler kamu oyuna tekrar açıklanmıştır.

İŞSİZLİK SİGORTASI (CHOMAGE: ŞOMAJ)

Fransa'da çalışan her işçinin fiş dö peyinden her ay bir miktar işsizlik sigortası kesilir. Bu kesinti işsiz kaldığınızda birçok haktan yararlanmanızı sağlar: Birincisi, eğer işten kendiniz ayrılmazsak yada patronun bizi işten atması için çok önemli bir sebep olmamışsa işsiz kaldığımız günler için günlük tazminatlar alırız. Bu hakkımız bir yıl boyunca geçerlidir. Kontratlı işçiler, kontratları yenilenmiyor ve böylece işten atılıyorlarsa bu hakka sahip olurlar. Ancak derhal bölgenizdeki İş ve İşçi Bulma Kurumu bürosuna (Bureau de la Main d'Oeuvre Etrangère) başvurmalıyız.

İkinci olarak, işsiz kaldığımız sürece hastalık sigortanız işler. Üçüncü olarak bu büro vasıtasıyla iş bulma imkânınız olabilir. Ayrıca bu bürodan bize verilen kâğıtlar Fransa'da kanunî işçi durumunuzu devam ettirecektir.

Bütün bu haklardan yararlanabilmek için, işten atılma yada kontratınızın yenilenmemesi halinde derhal bu büroyu bulup kayıt olmalıyız. Sonra, işsiz kaldığımız sürece belirli aralıklarla (söylenen günlerde) bu büroya uğramalıyız.

Ayrıca, Fransa'da I4 Ocak I974 ten itibaren işsizlik sigortası ek yardımları geçen yıla göre yüzde I2 küsur artmıştır.